

Petrària

PORTAVEU DE LA VILA I VALL DE RIBES

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Vila, un any, 6'50 pessetes. — Pobles de la Vall:
Un any, 7'50 pessetes. — Fora, un any, 8'50 ptes.
Estranger, 10'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 30 CTS.

REDACCIÓ I
ADMINISTRACIÓ

ERES, 4

Dels articles en són responsables els seus
autors.

No es retornen els originals.

LA PERSONALITAT DE LA VALL PETRARIENSE

Amb gust «PETRÀRIA» accedeix a la invitació feta per la Ponència de la Divisió Territorial de la Generalitat de Catalunya, posant de relleu la personalitat de nostra Vall dintre del comtat de Cerdanya, del qual ocupa sorrososament la part més cèntrica i quasi diríem del cor, tant des del punt de vista històric com geogràfic.

Es ben certa la delimitació de la Cerdanya en temps dels romans que comprenia el nucli de serralades del Pirineu entre els lacetans, de la comarca de Girona, dels ausetans, de la de Vich, dels ilergetes, de la de Lleida i vascons a les Províncies Vascongades. En l'època comtal, aquesta gran extensió fou retallada per la part de ponent, amb els comtats de Pallars i d'Urgell i de la República d'Andorra, conservant els restants límits amb Berga que aleshores de pago de la Cerdanya passa a ésser comtat: reminiscències d'aquesta època antiga les tenim en la carta del bisbat d'Urgell de 839 i en els homenatges prestats pels bisbes i pels comtes d'Urgell als comtes de Cerdanya; prerrogativa probablement filla de la donació que el comte Guifré el Pilós feu del comtat, per ell fundat, a son fill Suniefred.

Des d'aquesta època comtal, el comtat de Cerdanya no ha passat per aquesta causa, de la de Quera, on es troba el monestir de St. Vicens, formant la divisió dels dos comtats; qual delimitació continua en la donació feta per Jaume el Conqueridor a son fill segon Jaume de Mallorca junt amb el Rosselló, la trobem consignada en 1584 en el dietari de Ortodó i segueix fins el decret de Nova Planta, en que es tornà a estendre fins a Organyà.

De tota aquesta encontrada ocupa el centre la Vall Petrariense, fins incluint-hi les valls de l'antigua baronia de Pinós, que formava un important sector del comtat de Cerdanya; com es veu a simple vista: li queda al nord el plà de Cerdanya, a sol ixent la vall de Camprodón a migdia la de Ripoll i a ponent la de La Pobla i Bagà. Per

altra part queda suficientment apartada i resguardada de la frontera quedant així apartat el perill pròxim de fugues i extravios de documents, desgraciadament tan freqüents i fàcils en la frontera.

Però el principal caire de la seva personalitat és precisament la història i la més antiga. Sapigut és que els comtes de Cerdanya no tenien pas habitació fixa en cap punt del seu comtat: mancada encara la terra d'una organització política, ells es traslladaven d'un punt a l'altre, per administrar justícia, per organitzar els centres de cultura i exercir les altres funcions de la seva sobeïania, on les circumstàncies exigien. Encara que Llívia sia una vegada nomenada ciutat del comte i a Hix si trobí la casa comtal, eren elles més residències d'istiu passatgeres, que vertaderes seus i capitalitats.

En canvi a Ribes a finals del segle XII abans de repoblar-se Puigcerdà i fer-se vegueria es troba ja el cosenyor que comparteix amb el comte el seu domini de la Vall, el qual cosenyor amb el títol de veguer natural de la Vila i Vall durant l'època següent dels reis, continua fins al decret de Nova Planta, en un període cert de més de siscent anys. Deixant a part les jurisdiccions d'ordre monàstic exercides pels monestirs de Ripoll, Sant Joan i Camprodón cap comarca de les que formen el comtat pot gloriar-se d'una jurisdicció civil i una capitalitat tan antigües i indefectiblement continuades com la nostra Vall.

Aquests sens dubte foren els fonaments en que s'apoiaren els polítics de l'any 1834 per tornar-li el seu honor, constituint Ribes cap de Partit Judicial, i si bé per raó de la guerra dels set anys, essent la Vila oberta, un R. D. ordenà traslladar la residència a Puigcerdà, vila aleshores emmurallada, per fugir els perills de la guerra, no obstant volgueren mantenir el nom i el títol de la capitalitat establerta, com el més adient, en la forma aleshores

— *De l'Administració:* Els subscriptors forans i de la Vall que els sia presentat el rebut de la subscripció anyal d'aquest portaveu, són pregats d'abonar-lo. Mercès.

La XACOLATA VILADAS és elaborada amb matèries rigurosament pures.

— El dia 3 l'Escolania Parroquial, baix la meritíssima direcció del Sr. Vicari Mossèn Pere Cot, obsequià els socis del Casal Catòlic amb una alegroia i cultural vetllada que es veié força concorreguda i molt aplaudida.

— El moviment parroquial de 1931 ha estat el següent: Bateigs, 33 nens i 27 nenes, total 60. Defuncions, un pàrvul, 2 impúbbers, 15 adults, 2 pàrvules, una impúber i 28 adultes, és a dir 18 homes i 32 dones, total 50. Matrimonis, 27. Comunions a l'Església Parroquial 16.500; a l'Hospital 2670 i a la de les Carmelites 1252. Total 20.422.

— El dia 22 dels passats, morí a Castellserà (Lleida) Dolores Torrent i Castellà, a l'edat de 74 anys, mare del nostre subscriptor Mossèn Cassimir Torrent, preuat ex-cònom d'aquesta Parròquia. Rebi el testimoni del nostre condol.

— Preguem a tothom que es fixi en l'assumptè trascendentalíssim a que aludeix el nostre expert col·laborador *Sagura* en l'editorial d'aquest número. Seria convenientíssim que tots els bons patricis es prenguessin aquest assumpte amb interès suprem, a fi de conseguir que Ribes fos declarada en la nova divisió, que sembla es farà de les comarques de Catalunya, cap de la comarca *Cerdanya-Ripollès* que per ésser el lloc més cèntric de bon dret li pertany. Esperem que això no caurà en el buit, com tantes altres coses que des d'aquestes planes hem indicat, del contrari mereixerem un qualificatiu que la ploma es resisteix a escriure. A treballar, doncs, tots, amb les autoritats a la capdavantera.

— La festivitat dels Reis ha transcorregut de la manera següent a la nostra vila: L'acte de la vigília d'anar-los a esperar la mainada al vespre amb fanalets, no's veié tan concorregut com en anyades anteriors. Els actes religiosos aproximadament es veieren concorreguts com els demés anys. L'animació pels carrers no fou molta, per haver funcionat algunes fàbriques si bé amb llibertat d'assistència i aqueixa fou la causa que se'n ressentiren els espectacles i que la festa no resultés animada com altres anys en el seu aspecte profà. Tampoc es vengueren el nombre de jugnets i llaminadures d'anys anteriors.

— Des de fa dos o tres dies funciona amb caràcter de graduada, o sigui sots l'ensenyament de tres mestresses, l'Escola nacional de noies de la nostra vila.

Noticiari de la vall

De Pardines

— El moviment de població durant el darrer any de 1931, en aquest poble, ha estat el següent:

NAIXEMENTS: Jaume Guillaumet i Dalmau, fill de Josep i de Francesca; Valentí Dulsat i Morera, fill d'Isidre i de Magdalena; Isidre Vilà i Ferrés, fill de Valentí i de Nú-

ria; Pere Casals i Alborni fill d'Angel i de Maria; Margarida Vila i Perpiñà, filla de Joan i de Dolores; Maria Perramón i Casadesús, filla de Josep i de Maria; Maria Coma i Tajà, filla de Josep i de Ramona; Maria Basagaña i Truñó, filla de Josep i de Remei; Maria Morera i Roca, filla de Pere i de Raimonda; Rosa Martí i Vidal, filla de Miquel i de Magdalena; Maria Portabella i Roca, filla de Josep i de Maria; Gertrudis Coma i Dalmau, filla d'Eudald i de Maria; Núria Triadu i Bonada, filla de Pere i de Dolores. Total 13.-4 nens i 9 nenes.

MARIDATGES: Lluís Rodríguez i Gratacós amb Catarina Martí i Torallas; Esteve Perpiñà i Dalmau amb Dolores Subirana i Vidal; Josep Vilarrasa i Blanch amb Francesca Vila i Riu; Josep Alsina i Orriols amb Carme Roca i Subirà; Josep Izquierdo i Ferrer amb Dolores Dalmau i Girat. Total 5.

DEFUNCIONS: Pere Coma i Decel, de 53 anys vidu; Jaume Riu i Dachs, de 52 anys, casat; Josep Vilarrasa i Pícola; de 77 anys, casat; Josep Ferrés i Dalmau, de 60 anys, casat; Bartomeu Subirà i Abel, de 74 anys, solter; Miquel Colomer i Sirvientis, de 81 anys, solter; Francesca Puig i Dulsat, de 76 anys, vídua; Rosa Surribas i Puig, de 24 anys, soltera; Rosa Planas i Viñas, de 40 anys, casada. Total 9.-6 homes i 3 dones.

Endemés dels susdits, han mort a Ribes durant el mateix anys, els veïns d'aquest poble, Valentí Perpiñà i Bonshoms, de 81 anys, vidu; Valentí Salas i Surroca, de 58 anys, solter; Pere Basagaña i Guillaumet, de 20 anys, solter.

— La germandat de *Sant Onofre* d'aquesta població, en la reunió celebrada el dia 3 del present mes, nomenà la seva Junta Directiva que té d'actuar durant aquest any amb els socis següents:

Pere Perpiñà i Morera (Estebot), President; Climent Casadesús i Morera, Vis-President; Joan Pintó i Gardella, Tresorer; Josep Perramón i Dalmau, Comptador; Joan Martí i Giraut, Revisor de comptes; Angel Casals i Abel, Secretari; Joan Currius i Surribas, Vis-Secretari.

També ha estat nomenat cobrador de la mateixa el soci Pere Vila i Roca, en substitució d'Eudald Coma i Rovira que ho ha renunciat.

De Núria

— El dia 5 ens feu honor de la seva visita el Sr. Bisbe de la Diocesi, doctor Justí Guitart.

— Feia algun temps que l'administrador mossèn Bonaventura Carreres notava la desaparició dels diners de les caixetes de l'Església i de les joies de les vitrines del Santuari.

Com a suposat autor del fet ha estat detingut Josep Climent i Lozoso, de 25 anys, empleat a l'Hotel del Santuari, el qual apremiat per les preguntes que li féu l'autoritat, acabà per a confessar-se autor de les substraccions juntament amb un company de treball, Joaquim Ballesteros i Navarro.

A l'acte de la detenció se li ocuparen 28 pessetes, i en un bagul on guardava la roba, li foren trobats diversos objectes, 120 pessetes en metàl·lic i una llibreta de la Caixa d'Estalvis amb 150 pessetes.